

Renner, Tomáš: Příčiny studentského protestního hnutí ve Spolkové republice Německo v 60. letech 20. století. Dizertační práce. Praha, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze 2016, 309 s.

Dizertační práce Tomáše Rennera si klade za cíl zanalyzovat příčiny a duchovní kořeny studentského protestního hnutí v 60. letech 20. století ve Spolkové republice Německo. Věnuje se přitom radikálně levicové kritice konceptu tzv. formované společnosti, jež vznikl v intelektuálním okruhu kolem spolkového kancléře Ludwiga Erharda jako reakce na zkušenost s ekonomickým a politickým zhroucením Výmarské republiky a následnou nacistickou vládou, jež Německo vehnala do zničujícího konfliktu 2. světové války. Podrobně se zabývá důvody pro negativní hodnocení západoněmeckého parlamentarismu ze strany duchovních otců a stoupců protestního hnutí i alternativními koncepty, které se snažili předkládat. Vývoj protestního hnutí je zde dáván do souvislosti se sociokulturní proměnou společnosti a vytvářením kontrakultury. Opominuty nejsou ani mezinárodní souvislosti studentského protestního hnutí, mj. význam národněosvobozeneckého hnutí a především vietnamské války pro jeho vývoj či uplatňování konceptu antiuniverzit.

Celkově je možno říci, že dizertační práce T. Rennera představuje zajímavý příspěvek ke studiu protestního hnutí na Západě v 60. letech 20. století, které bylo – jak autor správně uvádí – největší výzvou pro etablované společnosti euroatlantického prostoru po skončení druhé světové války. Je založena na studiu poměrně širokého spektra pramenů i literatury, včetně archivních dokumentů uložených v SRN či výpovědí pamětníků. Na celkově kladném hodnocení práce nic nemění následující připomínky a podněty.

Pokud jde o strukturu práce, jevílo by se mi možná jako z obsahového hlediska vhodnější umístění kapitoly 6. Koncept „formované společnosti“ Ludwiga Erharda a jeho kritici před třetí kapitolu. Především v seznamu literatury a pramenů by měly být pečlivěji odlišovány primární a sekundární zdroje dizertační práce, tedy prameny, mezi něž patří i rozhovory s pamětníky, memoáry, edice dokumentů, dobová periodika a původní texty představitelů radikální levice, a literatura. Pokud jde o využití pamětníků, doporučuji autorovi do budoucna pořizovat si z rozhovorů nahrávky, případně si jejich přepisy nechat autorizovat. Rozhovory s odborníky zabývajícími se daným tématem podle mého názoru nespádá do oblasti oral history a tedy mezi prameny, jedná se o konzultace.

Pokud jde o ideové kořeny studentského hnutí, doporučoval bych věnovat podstatně více pozornosti vlivu starších revolučních ideologií, jako je anarchismus a trockismus, ale i maoinismu. V textu se objevují některá dílčí tvrzení, s nimiž by bylo možno polemizovat. Např.

na straně 47 je uvedeno, že studenti na Západě vnímali okupaci Československa v srpnu 1968 jako „záchranu socialistického systému“. Nesouhlasím ani s názorem, že by obrodný proces v Československu představoval pro většinu představitelů radikální levice vzor, ke kterému by se upínali (s. 107), což je koneckonců v rozporu i s prvním výše uvedeným tvrzením. Nemyslím si, že by ukončení pražského jara intervencí pěti států Varšavské smlouvy mělo tak důležitý vliv na to, že se větší část protestujících studentů odklonila od snah změnit společnost jako celek a uchýlila se k úsilí o emancipaci různých životních forem a k boji za lidská práva ve třetím světě, jak tvrdí autor na s. 89.

Výše uvedené připomínky jsou především podnětem pro diskusi, případně pro další možné rozvinutí sledovaného tématu a nic nemění na celkově kladném hodnocení dizertační práce T. Rennera, kterou doporučuji k obhájení.

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, PhD.
katedra historie
Přírodovědně-humanitní a pedagogické
fakulty
Technické univerzity v Liberci